

Η χρήση του ανεμοδείκτη στο παρελθόν

[Επιστήμες / Ιστορία της Επιστήμης](#)

[Βασίλης Κωστόπουλος](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <https://www.pemptousia.gr/?p=17734>]

Ευρώπη & Αμερική

Παρόλο που ακούγεται παράξενα μια Παπική εντολή του 9^{ου} αιώνα προώθησε ανεμοδείκτες με τη μορφή του κόκορα στη Καθολική Ευρώπη. Η εντολή έλεγε ότι κάθε εκκλησία της Ευρώπης πρέπει να έχει ένα κόκορα στο τρούλο ή τη στέγη της σαν υπενθύμιση της προφητείας του Ιησού ότι ο κόκορας δεν θα λαλήσει το πρωί πριν ο Απόστολος Πέτρος τον απαρνηθεί τρεις φορές. Στην αρχή οι κόκορες ήταν ακίνητοι στις κορυφές των εκκλησιών αλλά σε λίγο γίνανε ανεμοδείκτες και τους επόμενους αιώνες οι περισσότεροι χριστιανικοί ναοί στην Ευρώπη κοσμούνται με περίτεχνους ανεμοδείκτες κόκορες (Rooster Weathervane).

Ο Πύργος των ανέμων ή «Αέρηδες». Ο αστρονόμος Ανδρόνικος κόσμησε τη κορυφή του Πύργου των Ανέμων με ένα ανεμοδείκτη της θαλάσσιας θεότητας του Τρίτωνα, γιου του Ποσειδώνα και της Αμφιτρίτης, με σώμα ανθρώπινο που κατέληγε σε ουρά τρίαίνα στο χέρι.

Σχεδόν παράλληλα η τάξη των ευγενών άρχισε να αποκτά πλούτη και εξουσία και μαζί με αυτά οικόσημα και ιπποτικά εμβλήματα που ενίοτε εμφανίζοντο σε ανεμοδείκτες που κοσμούσαν Κάστρα ή επαύλεις. Η Αγγλοσαξονική αυτή παράδοση μεταφέρθηκε στη νέα γη της Β. Αμερικής όπου εκκλησίες και δημόσια κτίρια έφερναν στη στέγη περίτεχνους ανεμοδείκτες. Η μόδα βέβαια στην Αμερική άλλαξε και ο παραδοσιακός κόκορας αντικαταστάθηκε από άλλες μορφές. Οι αγρότες χρειαζόντουσαν τις πληροφορίες του ανέμου και άρχισαν με τους ντόπιους σιδηρουργούς να κατασκευάζουν τους δικούς τους ανεμοδείκτες αντλώντας θέματα από τη καθημερινή τους ζωή. Όλα τα κατοικίδια αλλά και

άγρια ζώα, έντομα και πτηνά άρχισαν να αποτυπώνονται σε ανεμοδείκτες και να κοσμούν τις αγροτικές φάρμες. Μετά το πόλεμο της ανεξαρτησίας από την Αγγλία ήρθε η σειρά των πατριωτικών θεμάτων και μορφών να κυριαρχήσουν και μαζί με αυτά το σύμβολο του αμερικάνικου αετού. Η χώρα επεκτείνεται προς δυσμάς και μαζί και οι ανεμοδείκτες οι οποίοι αποτελούσαν βασικό εργαλείο πρόγνωσης των αλλαγών του καιρού σε όλη τη Βόρειο Αμερική.

Ένας από τους πιο διάσημους ανεμοδείκτες της Αμερικής είναι η ακρίδα του Fanueil Hall της Βοστώνης (1742) που πιστεύεται ότι αν και διαφορετική σε στυλ βασίζεται στη μορφή της ακρίδας -ανεμοδείκτη που κοσμούσε το κέντρο εμπορίου του Λονδίνου (Royal Exchange) από τον 16^ο αιώνα.

Ένας άλλος διάσημος ανεμοδείκτης του Λονδίνου, ο Πατέρας Χρόνος (Father Time) βρίσκεται πάνω από τον πίνακα του σκόρ στο γνωστό στάδιο κρίκετ **Lord's Cricket Ground**. Μέχρι τα μέσα του 19^{ου} αιώνα οι ανεμοδείκτες θεωρούνταν έργα τέχνης αφού κατασκευάζονταν κομμάτι-κομμάτι μετά από παραγγελίες στους τεχνίτες της εποχής. Αρκετοί από τους ανεμοδείκτες που κατασκευάστηκαν από τεχνίτες θεωρούνται πολύτιμες αντίκες και οι τιμές τους σήμερα σε περίπτωση μεταπώλησης φτάνουν τις δεκάδες χιλιάδες ευρώ.

Από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα όμως η βιομηχανική παραγωγή άλλαξε τα δεδομένα και με τη χρήση ειδικών καλουπιών οι ανεμοδείκτες μπήκαν σε κανονική γραμμή παραγωγής και κατασκευάζονταν σε μεγάλους αριθμούς. Η εποχή όμως που οι παραδοσιακοί ανεμοδείκτες χρησιμοποιούνταν για τη πρόγνωση των αλλαγών του τοπικού καιρού έφτασε στο τέλος της τον 20^ο αιώνα όταν τα σύγχρονα μετεωρολογικά όργανα και η σύγχρονη πρόγνωση του καιρού αντικατέστησαν τη τοπική εμπειρική πρόγνωση που βασίζετο για 2000 περίπου χρόνια στους ανεμοδείκτες. Οι σύγχρονοι ανεμοδείκτες είναι συνδεδεμένοι με ηλεκτρονικούς υπολογιστές και καταγράφουν συνεχώς τις μεταβολές της διεύθυνσης και της έντασης του ανέμου. Η τεχνολογική όμως εξέλιξη δεν σταμάτησε το ενδιαφέρον των ανθρώπων για τους ανεμοδείκτες οι οποίοι λόγω της καλαίσθητης μορφής τους εξακολουθούν να διακοσμούν δημόσια κτίρια και οικίες στην Αμερική και την Αγγλία. Τα τελευταία μάλιστα 30 χρόνια περίπου εξειδικευμένες βιοτεχνίες στις δύο αυτές χώρες κατασκευάζουν και εμπορεύονται μέσα από τον παγκόσμιο ιστό ανεμοδείκτες πανομοιότυπους με παλαιότερες ιστορικές απεικονίσεις ή κατασκευάζουν τον ανεμοδείκτη της αρεσκείας σας μέσα από ένα πλήθος επιλογών.

Βιβλιογραφία

Ιστορία της Royal Meteorological Society/UK

Εγκυκλοπαίδεια ΠΑΠΥΡΟΣ LAROUSSE BRITANNICA

Wikipedia (Weather Vanes, Lord's Cricket Ground)

Weathervane History, West Coast Weather Vanes Co.

Silhouettes in the Sky-The Art of the Weathervane, Jean M. Burks: Antiques and Fine Art Magazine 2006, σελ. 169-175

<http://bit.ly/2yLUqr0>